

2021-05-20

Diarienummer: Ä 2021-1935

Miljödepartementet

Remissvar betänkande Havet och människan (SOU 2020:83)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

I myndighetens uppdrag ingår att utveckla och genomföra insatser som främjar hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Tillväxtverket arbetar med flera aktörer för att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling och samhällsplanering. Tillväxtverket har även en särskild roll som ansvarig myndighet för turism och besöksnäring samt regional utvecklings- och samordnad landsbygds politik. Tillväxtverket är också ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattande synpunkter

- Tillväxtverket tillstyrker den föreslagna inriktningen i SOU:n
- Tillväxtverket ställer sig bakom författningsförslaget inkluderat det som är riktad till Tillväxtverket
- Tillväxtverket anser att det regionala utvecklingsperspektivet och regionernas roll bör tydligare lyftas i delen om samhällsplanering
- Tillväxtverket anser att beskrivningen av statistiken för kustturism bör nyanseras

Myndigheten ställer sig positiv till SOU:n i sin helhet men väljer att kommentera på kapitel 1 Författningsförslag samt kapitel 21 Kusthavet – där alla vill vara.

Författningsförslag

Den del av författningsförslaget som är aktuellt är: 1.16 förslag till förordning om ändring i förordning (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket.

Tillväxtverket berörs direkt av förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:145) att 9 a § lydelse ändras. Tillväxtverket ställer sig bakom lydelsen som innebär att i fråga om miljö kvalitetsmålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård* ska Tillväxtverket rapportera till Havs- och vattenmyndigheten och samråda med Havs- och vattenmyndigheten om vilken rapportering som behövs.

Kusthavet – där alla vill vara

Tillväxtverket anser att det regionala tillväxtperspektivet saknas till viss del då perspektivet främst lyfts som en målkonflikt. Det regionala tillväxtperspektivet återfinns i de regionala utvecklingsstrategierna som regionerna har uppdrag att ta fram och behöver synliggöras i kapitlet.

Regional fysisk planering

I den del som handlar om fysisk planering (21.6) lyfts inte regionernas roll fram i någon större utsträckning. Det lyfts kort att Skåne och Stockholm ska ta fram en regionplan men här anser Tillväxtverket att man också kan lyfta in vilka möjligheter det regionala perspektivet kan ge. Även fast regional fysisk planering inom ramen för PBL 7 Kap endast bedrivs i Region Stockholm och Region Skåne pågår flertalet regionala initiativ i form av exempelvis strukturbilder och tydliggöranden av varierande geografiska perspektiv av regional utveckling.

Tillväxtverket anser att bättre samordning av lokala och regionala planeringsprocesser bidrar till ett effektivare hållbart regionalt utvecklingsarbete. Det regionala utvecklingsarbetet är därför en viktig del som också bör lyftas in i strategin Hav och människa i balans. En tydligare koppling mellan regionala utvecklingsstrategier och kommunala översiktsplaner stärker förutsättningarna för att ta till vara utvecklingspotentialen i alla delar av regionen, samt att det också kan vara ett verktyg för att driva en miljömässigt hållbar utveckling vid kusten och bidra till miljömålen. Detta bekräftas även av vår studie Geografier som inte syns – Om landsbygder och städer i de regionala utvecklingsstrategierna. Den visar att de regioner som arbetat mer aktivt med regional planering tenderar att vara tydligare kring beskrivningar av olika geografiers skiftande utmaningar och behov i sina regionala utvecklingsstrategier.

Tillväxtverket arbetar för lika verktyg och förutsättningar i hela landet. Regeringens Nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 pekar också på vikten av att det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen är viktigt för att synliggöra olika behov och utvecklingsalternativ i olika geografiska områden, även vid kusten.

Ett effektivt regionalt utvecklingsarbete förutsätter även ett aktivt deltagande av nationella myndigheter. På Tillväxtverket arbetar vi med att öka kunskapen hos statliga myndigheter om regional utvecklingspolitik och landsbygdspolitik. Tillväxtverket arbetar också för att stärka deras medverkan i det regionala utvecklingsarbetet och deras samverkan med regional och lokal nivå. Regionala utvecklingsstrategier, kommunala översiktsplaner och gemensamma strukturbilder bidrar till en hållbar utveckling, så även i havs- och kustmiljöer.

Genom att integrera den fysiska planeringen med det regionala utvecklingsarbetet anser Tillväxtverket även att Regional fysisk planering skapar möjligheter för fler myndigheter att aktivt bidra till hållbar regional utveckling och ökar förståelsen för hur myndigheternas sektorsuppdrag beaktas och kan utvecklas i ett regionalt sammanhang. Tillväxtverket ser därför möjlighet att Havs och vattenmyndigheten också kunde erbjuda kommuner och regioner utlysningar som handlar om att skapa strukturbilder vid kust och hav. Det skulle underlätta arbetet att omsätta strategin i praktiken då kommuner och regioner inte alltid har kapacitet att jobba så strategiskt som önskas.

Riksintresse

Tillväxtverket är riksintressemyndighet för riksintresse industriell produktion. Under 2021 har en sektorsbeskrivning för riksintresse industriell produktion beslutats. En översyn av befintliga riksintresseområden kommer att göras i dialog med landets länsstyrelser. Industriell produktion handlar i första hand om raffinaderier, stålverk,

massa och pappersbruk mm. Sju områden är utpekade som riksintressen för industriell produktion varav sex stycken ligger vid kusten. Sektorsbeskrivningen kommer sändas till länsstyrelserna för kännedom efter beslut. Bedömningen är att förändringar avseende riksintresseanspråk för industriell produktion är få. Sektorsbeskrivningen finns att ta del av på Tillväxtverkets hemsida; [Riksintresse industriell produktion sektorsbeskrivning \(tillvaxtverket.se\)](https://www.tillvaxtverket.se/riksintresse-industriell-produktion-sektorsbeskrivning)

Kustnära rekreation, friluftsliv och turism

Tillväxtverket stödjer skrivningarna om friluftslivets och turismens starka koppling till havs- och kustmiljöerna, och vikten av att hålla dessa miljöer i balans för fortsatt höga upplevelsevärden och god möjlighet till naturnära rekreation.

Vi ser dock att statistiken som nämns, med 30 000 sysselsatta inom kustturism, refererar till kustnära turism inom 1 kilometer från strandlinjen. En sådan hög siffra – som motsvarar en fjärdedel av antalet sysselsatta inom turism – torde också inkludera en relativt hög andel stadsturism, vilket inte framkommer i beskrivningarna. Här skulle betänkandet behöva nyansera beskrivningen av valda begrepp och definitioner för en korrekt beskrivning.

Det är också viktigt att framhålla att *friluftsliv* och *turism* är olika saker, där friluftslivet utgår från människors behov av rekreation och ett fysiskt aktivt liv, medan turism utgår från en ekonomisk aktivitet med syfte att bidra till sysselsättning och en positiv ekonomisk utveckling, om än hållbart och i balans med miljön. Dessa företeelser bör inte bli synonyma i vare sig lagstiftnings- eller utvecklingsarbete, då förutsättningar, utmaningar och behov av främjandeinsatser skiljer sig.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Lars Wikström. Helena Tsiparis har varit föredragande. I handläggningen har också Maria Engström, Marie Gyllenberg och enhetschefen Annika Rosing deltagit.

Lars Wikström

Helena Tsiparis